

**Вищий навчальний заклад «Приватне акціонерне товариство
«Львівський інститут менеджменту»
Кафедра менеджменту та міжнародного бізнесу**

СИЛАБУС

«ЛІДЕРСТВО ТА КОМУНІКАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
спеціальність	073 «Менеджмент»
освітньо-професійна програма	«Менеджмент організацій і адміністрування»
кількість кредитів ЄКТС	4 (120 год.)
форма навчання	очна (денна), заочна
компонент освітньо-професійної програми	нормативна
цикл підготовки	професійний
мова викладання	українська

Керівник курсу:

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, вчене звання	Носов Олександр Юрійович, доктор економічних наук, доцент
Контактний телефон	067-831-45-16
E-mail:	nosalex900@ukr.net
Адреса викладання дисципліни	вул. Ліська, 16, м. Львів, 79018 кафедра менеджменту та міжнародного бізнесу Львівський інститут менеджменту
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	менеджменту та міжнародного бізнесу
Графік консультацій	згідно графіку консультацій

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни (модуля)

Кількість кредитів 4 / 120 год., із них:

Лекції (год.) – 20

Семінарські заняття (год.) –

Практичні заняття (год.) – 20

Самостійна робота (год.) – 80

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік

Основною метою викладання навчальної дисципліни «Лідерство та комунікативний менеджмент» є розвиток комунікативного лідерства керівників бізнес-структур шляхом визначення спілкування й комунікативної компетентності як частини професійної компетентності та спілкування як основи комунікативного лідерства, аналіз шляхів, методів, форм, засобів і способів формування комунікативної компетентності керівника підприємства.

Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів системи професійної компетентності (знань, прикладних вмінь та навичок) щодо використання принципів, типів, інструментів лідерства для забезпечення тривалого ділового партнерства, а також вивчення індивідуально-психологічних характеристик особистості, її мотивації та ставлення до різних складових трудового процесу, вертикальних і горизонтальних комунікацій та міжособових стосунків в контексті лідерства, тенденцій організаційного розвитку та реакцій на зміни, що дасть можливість ідентифікувати, розуміти та прогнозувати людську поведінку в процесі становлення та реалізації комунікативних процесів.

Завдання навчальної дисципліни: теоретична та практична підготовка здобувачів з питань обґрунтування методологічних принципів, підходів формування лідерського мислення, вивчення основних категорій лідерства; засвоєння сучасних технологій реалізації лідерства; оволодіння методикою лідерських підходів для прийняття ефективних рішень за умов мінливого навколишнього середовища та прогнозування параметрів конкретних ситуацій; набуття навичок формування лідерських якостей, набуття навичок щодо формування ефективних команд та управління ними; вироблення умінь щодо реалізації сучасних психологічних методів та інструментів побудови ефективних комунікацій в організаціях.

Навчальний контент

№з/п	Теми	Результати навчання
1.	Теоретичні та концептуальні засади лідерства та лідерської поведінки як соціального феномену в комунікаційних процесах	знати: значення понять лідерство, комунікація, ділове мовлення, ефективна комунікація, комунікативна компетентність; стилі та засоби комунікативного спілкування; фактори, що впливають на формування комунікативної компетентності особистості лідера; особливості, основні методи та ефективні методи розвитку комунікативної компетентності керівника-лідера підприємства; вміти: якісно спілкуватися та презентувати себе як ефективного лідера підприємства; формувати та розвивати власні комунікативні навички; використовувати основні техніки розвитку комунікативної компетентності на практиці; володіти: теоретичними та практичними навичками офіційної ділової комунікації керівників-лідерів; основами комунікативного лідерства; ефективними
2.	Комунікації та спілкування: місце та роль в сучасних процесах управління. Вербальні та невербальні комунікації	
3.	Сучасні теорії лідерства: сутність, зміст та аналіз сучасних підходів до феномену лідерства в комунікаційних процесах	
4.	Керівництво, влада та вплив як елементи лідерства	
5.	Лідерство як груповий процес	
6.	Основи управління поведінкою індивідів та мотиваційний аспект лідерства в комунікаційних процесах	
7.	Робота лідера в групах та командах. Внутрішньогрупова комунікація.	
8.	Конфлікти, стреси та шляхи їх подолання в процесі управлінських комунікацій:	

лідерські аспекти конфліктології.	методами вербальної та невербальної комунікації.

Методичне забезпечення навчальної дисципліни

1. Навчальна та робоча програми.
2. Навчальний посібник, підручник, курс лекцій, презентації.
3. Методичні рекомендації до семінарських занять із курсу.
4. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.
5. Завдання для контрольних робіт та питання на залік.

Компетентності та результати навчання згідно ОПШ, формуванню яких сприяє дисципліна

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 02	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
ЗК 04	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети, працювати в команді.
ЗК 05	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК 06	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 07	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні компетентності:

СК 02.	Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.
СК 03	Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту.
СК 05	Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.
СК 06	Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми.
СК 07	Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.
СК 08	Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.
СК 09	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

Програмні результати навчання:

ПРН 01.	Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.
ПРН 04.	Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї.
ПРН 06.	Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.
ПРН 07.	Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.

ПРН 08	Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією.
ПРН 09.	Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами.
ПРН 10	Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.
ПРН 11.	Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.
ПРН 12	Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).
ПРН 16	Здатність забезпечувати діяльність у міжнародному правовому полі.

Політика оцінювання

Політика оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється з дотриманням принципів доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи слід здавати у зазначені терміни. За порушення термінів здачі завдань знижується бал. Перескладання підсумкового контролю відбувається із дозволу навчального відділу за наявності поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування).

Політика щодо академічної доброчесності. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25 %. Списування під час проміжного та підсумкового контролю заборонене (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Політика щодо відвідування. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно із погодженням викладача. За відвідування лекційних та практичних занять бали нараховуються за результатами тестування по темі лекції / практичного заняття.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: базові знання з дисциплін: «Корпоративне управління», «Економічна теорія», «Менеджмент», «Маркетинг», «Економіка підприємства», «Економічний аналіз», що необхідні для опанування компетентностями.

Постреквізити: знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни, будуть використовуватись при проходженні переддипломної практики, написанні кваліфікаційної роботи та у практичній діяльності.

Рекомендована література

Базова література

1. Адізес І. Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером. Київ : Наш формат, 2019. 304 с.
2. Афанасьєва Т. О., Гревцева Є. О. Організація ефективної командної взаємодії в умовах дистанційної роботи педагогічних працівників. Open educational e-environment of modern University. 2021. № 10. С. 20–32.
3. Балановська Т. І., Гавриш О. М. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Leadership theory» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Київ : ЦП "КОМПРИНТ", 2022. 192 с.
4. Бурмака Т. М., Великих К. О. Комуникативний менеджмент: конспект лекцій (для студентів бакалаврату всіх форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент). Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 69 с.
5. Васильченко М. І, Гришко В. В. Комуникативний менеджмент: навчальний посібник. Полтава : ПолтНТУ, 2018. 228 с.
6. Вербовська Л. С., Боднар Г. Ф., Микитюк Н. Є. Технології лідерства в організації : конспект лекцій. Івано-Франківськ : Вид-во «ІФНТУНГ», 2021. 80 с.
7. Войтко С. В., Мельниченко А. А. Лідерство та антикризовий менеджмент : підручник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2021. 194 с.
8. Воронкова В. Г., Беліченко А. Г., Мельник В. В. Етика ділового спілкування : навчальний посібник для ВНЗ. Львів, 2017. 312 с.
9. Гавриш О. М., Драмарецька К. П. Роль лідера при управлінні організаційними змінами в підприємстві. Біоекономіка і аграрний бізнес. 2022. Том 13. № 3. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bioeconomy/article/view/16557>.
10. Гавриш О. М., Драмарецька К. П., Голік В. В., Зоргач А. М. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Теорія лідерства» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент». Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2023. 158 с.
11. Гавриш О. М., Драмарецька К. П., Грозовський М. С. Роль корпоративної культури у мотивації персоналу підприємства. Ефективна економіка. 2021. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=5>.
12. Гавриш О. М., Драмарецька К. П., Добрівська М. В., Аксентюк М. М., Восколупов В. В., Голік В. В. Лідерство : навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2023. 515 с.
13. Гавриш О. М., Драмарецька К. П., Троян А. В., Вакуленко В. Л., Власенко Т. О. Методичні вказівки з дисципліни «Лідерство, управління комунікаціями та командною взаємодією» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент освітньо-професійної програми «Менеджмент» Київ, 2023. 302 с.

14. Гавриш О. М., Зоргач А. М. Вплив лідера на управління конфліктами в колективі підприємства. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. № 4. С. 239–244. URL: <http://ujae.org.ua/vplyv-lidera-na-upravlinnya-konfliktamy-v-kolektyvi-pidpryyemstva/>.
15. Кононець М. О. Психологія лідерства : навч. посіб. / за заг. ред. О. В. Винославської. Київ : КВІЦ, 2020. 252 с.
16. Лідерство та команда в публічному управлінні : конспект лекцій / укл.: К. В. Таранюк, Я. В. Кобушко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 175 с.
17. Лугова В. М., Голубєв С. М. Основи самоменеджменту та лідерства : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 212 с.
18. Скібіцький О. М. Лідерство та стиль роботи менеджера : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2019. 192 с.
19. Теорія і практика формування лідера : навч. посіб. / О. Г. Романовський, Т. В. Гура, А. Є. Книш, В. В. Бондаренко. Харків, 2017. 100 с.

Допоміжна література

20. Артџомова Т.І. Глобальне економічне лідерство у контексті ціннісного аналізу. *Економіка України*. 2017. № 5/6. С. 123-135.
21. Бак Г.О. Лідерство транснаціональних корпорацій у світовому створенні інновацій. *Економічний часопис-XXI*. 2019. № 3/4. С. 16-19.
22. Буник В. Свідоме лідерство: характеристика та етапи становлення. *Академія гостинності*. 2020. № 6. С. 60–65.
23. Мартиненко, М. М. Люди як елемент організації: поведінка, влада, лідерство. *Основи менеджменту: підручник*. Київ: Каравела, 2018. С.114-144.
- 24.5. Стиль управління та лідерство у подоланні криз. *Антикризовий менеджмент: навч. посібник* / Л.І. Скібіцька, В.В. Матвєєв, В.І. Щелкунов, С.М. Подреза. Київ: Центр учб. л-ри, 2014. С. 321-412.

Інформаційні ресурси

25. Інтернет-портал для управлінців : веб-сайт. URL : <http://www.management.com.ua>
26. Інформаційна база даних НКЦПФР про звітність емітентів цінних паперів : веб-сайт. URL : <https://smida.gov.ua/db/emitent>
27. Національний банк України : офіційне Інтернет-представництво. URL : <http://www.bank.gov.ua>
28. Офіційне Інтернет-представництво Президента України : веб-сайт. URL : <http://www.president.gov.ua>
29. Верховна Рада України : офіційний веб-портал. URL : <http://www.rada.gov.ua>
30. Міністерство фінансів України : офіційний веб-портал. URL : <http://www.minfin.gov.ua>
31. Державна служба статистики України : офіційний веб-портал. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>
32. Урядовий портал : веб-сайт. URL : <http://www.kmu.gov.ua>